

Marieke Smithuis

Umbrador

Met tekeningen van
Jeska Verstegen

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij
2023

Voor Bram, Daan en Roos

Inhoud

Voordat alles begon 9

DEEL I Schaduw

1 De dag waarop alles veranderde 17

2 Waar is Scharrie? 20

3 Noodweer in de kelder 24

4 Vlucht 27

5 Doortje 31

6 Umbrador 34

7 Schaduwwezens 37

8 Magische krachten 41

9 De uitnodiging 44

DEEL II Umbrador

10 Bij Doortje 51

11 Les 53

12 Kou uit de bergen 58

13 De dode herten 63

- 14 Een donkere wolk 67
- 15 De Nizar 74
- 16 Dierentaal 79
- 17 Bezoek 84
- 18 Geheimen 89
- 19 Gedaanteverandering 93
- 20 Avondwandeling 96
- 21 De oude koningin 99
- 22 De vlucht van de prinses 103
- 23 Familiebanden 107
- 24 Appeltjes in het vuur 110
- 25 Fulgis 114
- 26 Dwars door de nacht 116

DEEL III Het verzet

- 27 Fedora 123
- 28 Kattenkop 129
- 29 Luistervink 132
- 30 De geheime vergadering 137
- 31 Harrie denkt er anders over 140
- 32 Odile 146
- 33 Tarkans verhaal 149
- 34 Iedereen is anders 155
- 35 Weer een uitnodiging 158
- 36 Zwemmen 164
- 37 Afscheid van Fedora 170
- 38 Het lichtschild 175
- 39 De overval 180

DEEL IV Bondgenoten

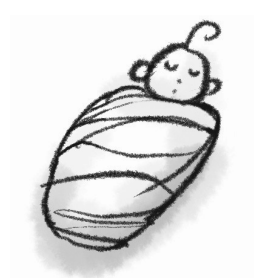
- 40 Vlucht 189
- 41 Wolvenjacht 193
- 42 Een verschrikkelijk bericht 196
- 43 Bondgenoten 202
- 44 De hoge bergen 205
- 45 Een oude bekende 211
- 46 Driedubbele spion 216
- 47 Een list 221
- 48 In de val 225
- 49 Kattenoren 230
- 50 Het bokje 235
- 51 Toori 241
- 52 Schaduwbeelden 246
- 53 Een zeldzaam talent 249
- 54 Haast! 253

DEEL V Drakenvuur

- 55 De herberg 261
- 56 Suzette 265
- 57 Alles is er altijd 269
- 58 Gloria! 273
- 59 De bron van Zalam 276
- 60 Een snurkend melkvat 279
- 61 De verwisseling 284
- 62 De bergleeuwen 289
- 63 Gepakt! 292
- 64 De wasvrouw 296
- 65 Noodweer 302

66	De Zwarte Kat	305
67	Een grijze beer	307
68	Schaakmat	311
69	In het stadhuis	316
70	Alles of niets	321
71	Gevangen	327
72	De afrekening	332
73	Scharrie	338
74	Drakenvuur	343
75	De slag om Agosta	346
	Epiloog: Feest in Umbrador	355

Voordat alles begon

Vroeger dacht ik dat iedereen een schaduw had. Iedereen behalve ik. Zelfs Scharrie, mijn hond, had er eentje, maar als ik in de zon stond, zag je niks. Niet eens een lijntje, of een vlek! Het was dan net of ik er niet was, alsof ik helemaal niet bestond! Maar natuurlijk besta ik wel. Als je naar me keek kon je me gewoon zien en ik zag mezelf in de spiegel als ik in de badkamer was.

Het rare is dat het nooit iemand opviel dat ik geen schaduw had. Niemand lette erop. Misschien had mijn tante gelijk, en zijn de meeste mensen alleen met zichzelf bezig. Daar hebben ze het zo druk mee dat ze geen tijd overhouden om naar de schaduw van een ander te kijken.

Ik was trouwens heel blij dat het niet werd opgemerkt. Want een schaduw lijkt misschien onbelangrijk, maar dat is hij niet. Daar ben ik nu wel achter. En ik, ik was sowieso al niet een normaal kind.

Ik ben gevonden op de stoep van een kindertehuis toen ik nog maar een paar maanden oud was. Iemand had me in een doek gewikkeld met mijn naam erop geborduurd: *Jinna*. Naast me zat een heel grote hond de wacht te houden. Ik

denk altijd dat dat Scharrie was, maar dat kan niet. Dan had mijn tante hem nooit als jonge hond kunnen kopen bij die enge fokker – maar daarover later meer.

De hond moest naar het asiel en ik werd opgenomen in het tehuis. Daar ben ik opgegroeid, samen met andere kinderen zonder ouders. Ik heb er gewoond tot vlak voor mijn twaalfde verjaardag.

Toen dook tante Agaath op. Iedereen in het tehuis was meteen onder de indruk van haar. Dat kwam ook door hoe ze eruitzag. Tante Agaath is groot, veel groter dan de meeste mensen die ik ken. Ze heeft een opvallend witte huid en ogen die zwart lijken. Maar als je goed kijkt, zie je dat ze eigenlijk paarsblauw zijn: de kleur van kraaienveren als de zon erop schijnt. Ik geloof dat zelfs de directeur een beetje bang voor haar was, maar tegen mij deed ze vriendelijk. Ze maakte meteen duidelijk dat ze me wilde adopteren, en ze stelde voor dat ik haar ‘tante’ zou noemen.

‘Je echte moeder kan ik niet vervangen,’ zei ze, ‘maar misschien is er wel plaats voor een tante in je leven.’

Zolang de kennismakingstijd duurde sloofde tante Agaath zich voor me uit. Ik werd verwend met dure cadeaus. Ze nam me mee naar een ijssalon waar ik zoveel ijs mocht eten als ik wilde. Naar andere kinderen in het tehuis keek ze niet om. Ze gaf me het gevoel dat ze echt alleen mij wilde hebben, en niemand anders. Natuurlijk vond ik dat veel belangrijker dan alle cadeaus en ijsjes bij elkaar. Toen we een keer samen op stap waren vertelde ze dat ze een meisje zocht, maar niet zo maar een meisje.

Ze zei: ‘In een gewoon kind ben ik niet geïnteresseerd.’

Ik maakte mezelf wijs dat ik haar wel begreep. Net als alle andere pleegouders was ze op zoek naar een kind om van te

houden. Alleen was dat niet zo logisch als je wist hoe vervelend tante Agaath kinderen vond. Maar dat ontdekte ik pas toen ze me echt geadopteerd had en ik bij haar in huis kwam wonen. Vanaf dat moment veranderde de manier waarop ze zich gedroeg. Ze hield op met moeite voor me te doen. Ze hield ook op met aardig zijn. En ze ging niet, zoals ik had verwacht, steeds meer van me houden, maar juist steeds minder.

Gek genoeg liep het met Scharrie, mijn hond, eigenlijk net zo. Eerst wilde tante Agaath per se een hond, maar toen ze er eentje had, kreeg ze al snel een hekel aan hem. Daarna duurde het niet lang meer voor ze van hem af wilde. Ze vond hem bang, en angst was volgens haar een bijzonder beschamende eigenschap.

Ik dacht er heel anders over. Scharrie was bang, maar ook heel lief! Van mij hoefde hij zich niet te schamen voor zijn angst. Hij kon er toch niks aan doen? Maar dat durfde ik niet tegen mijn tante te zeggen. En eigenlijk ben ik nooit iemand tegengekomen die wel tegen haar in durfde te gaan. Want als tante Agaath sprak, dan klonk het altijd alsof ze het heel zeker wist. Alsof het de waarheid was.

‘Als je rekening gaat houden met wat mensen denken, ben je verloren,’ zei ze bijvoorbeeld. Of: ‘De mensen zijn zo verschrikkelijk dom! Je wordt er moedeloos van.’

Je zou denken dat ze een grapje maakte, maar ik wist wel beter. Tante Agaath keek op iedereen neer.

Gelukkig bemoeide ze zich meestal niet echt met wat ik deed. Ze zorgde ervoor dat ik te eten kreeg en dat ik schone kleren had, maar daar hield het mee op. Ze is bijna nooit in

mijn slaapkamer geweest en precies één keer bij mij op school komen kijken. Tijdens biologie deed ze de deur open en gluurde om het hoekje. Het werd heel koud in het lokaal.

‘Ah,’ zei ze, ‘je bent er nog. Ik kon Scharrie nergens vinden en ik dacht even dat jullie er samen vandoor waren.’ Daarna deed ze de deur weer dicht.

De leraar vroeg geschrokken: ‘Wie was dat?’

‘Dat is mijn tante,’ zei ik, en toen keek de hele klas me vol medelijden aan.

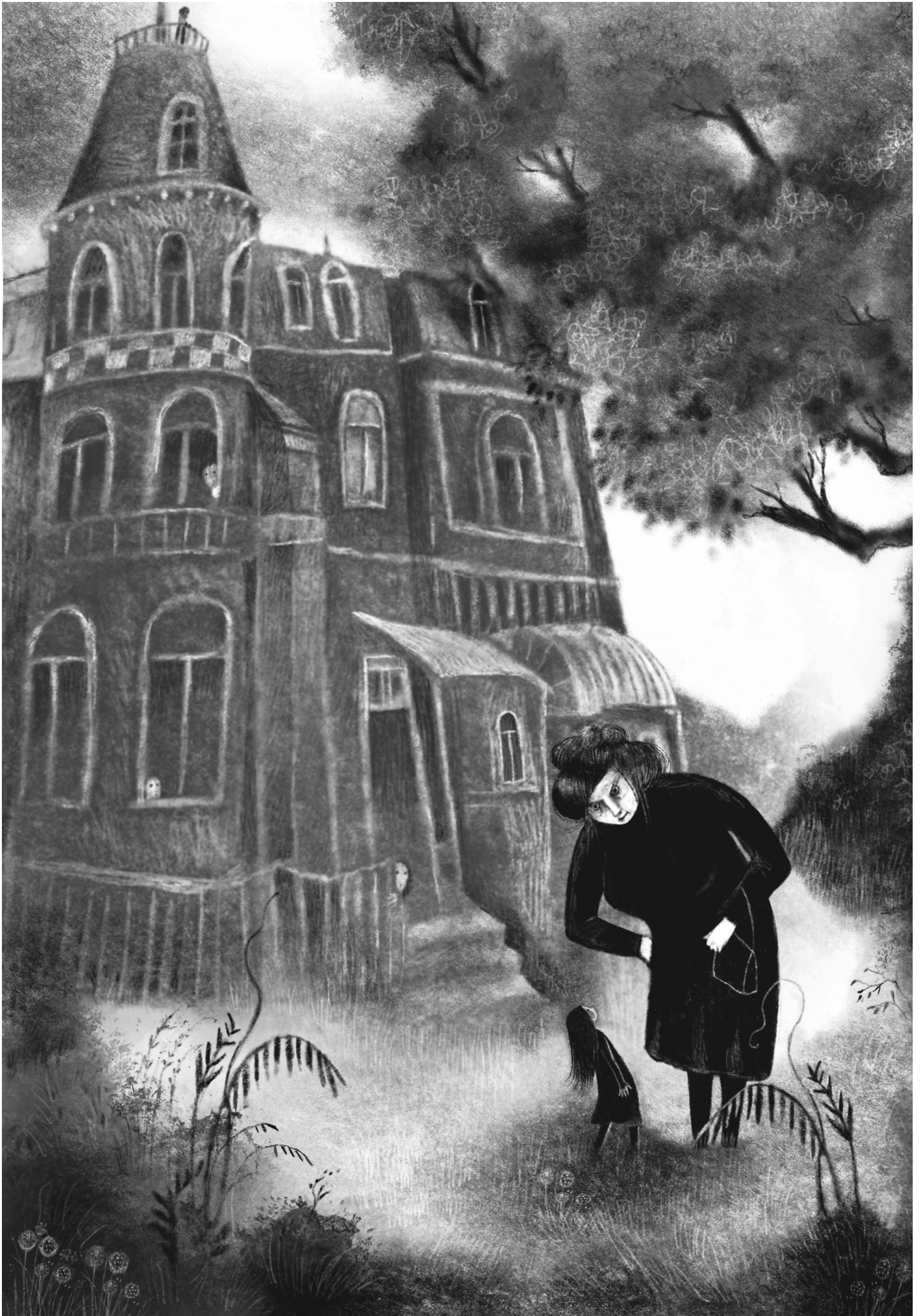
In het begin heb ik nog wel geprobeerd om tante Agaath blij te maken. Bijvoorbeeld door goede cijfers te halen op school, maar toen zei ze dat cijfers haar koud lieten. Ik begreep dat ik haar teleurstelde, maar nooit precies waarom. Het enige wat ik wel wist, was dat het niet om de gewone dingen ging. Dus dingen die volwassen mensen normaal gesproken belangrijk vinden, zoals dat je je kamer opruimt of dat je beleefd bent. Dat maakte haar allemaal niks uit.

Eén keer, toen ik nog maar net bij haar woonde, heb ik tante Agaath ontbijt op bed gebracht. Dat wil zeggen: ik heb het geprobeerd.

Ze zat rechtop in de kussens. ‘Niet ook nog aardig gaan doen!’ schreeuwde ze. ‘Leer dit van mij, Jinna: aardigheid is een zwakte! Mensen doen alleen maar aardig tegen andere mensen omdat ze bang zijn! Maar als het erop aankomt moet je in dit leven alleen kunnen staan!’

Ik vluchtte de trap af. Ik had geen idee waarom ze nu weer boos was, maar wat ik wel wist, was dat ik juist níét alleen wilde staan. Ik verlangde er nog steeds naar om ooit echt bij een familie te horen, en dat verlangen werd alleen maar groter door mijn tantes gedrag!

Gelukkig had ik Scharrie. Hij was alles wat ik had, maar het was genoeg. Samen konden we alles aan. Zelfs tante Agaath.

Deel I

Schaduw

Hoofdstuk 1

De dag waarop alles veranderde

Tante Agaath hield niet van feestjes. Mijn twaalfde verjaardag hadden we niet gevierd en ik dacht dat we mijn dertiende verjaardag ook niet zouden vieren. Maar toen ik op de dag ervoor uit school kwam, zat mijn tante me in de keuken op te wachten. Verbaasd keek ik haar aan. Normaal gesproken kwam ze niet thuis voor het buiten donker werd.

‘Hallo,’ zei ik. ‘Is er iets?’

Het was nooit verstandig om uit jezelf tegen haar te gaan praten, maar ik werd zenuwachtig.

‘Zit!’ zei ze, alsof ik een hond was.

Toen ik ging zitten, voelde ik Scharries neus in het holletje van mijn hand. Hij was achter me komen liggen, met zijn lange poten over elkaar.

‘Morgen word je dertien,’ zei mijn tante op een toon alsof dat iets verschrikkelijks was. ‘Tot nu toe hoopte ik dat je ontwikkeling vertraagd was omdat je zo lang in dat tehuis hebt gezeten. Daarom heb ik je de tijd gegeven. Maar je laat nog steeds niks zien, en mijn geduld is op. Morgen gaat je hond terug naar zijn fokker.’

Tante Agaath was nog niet uitgepraat, en ik hield mijn

mond, maar in mijn buik begon iets te borrelen en ik kreeg het heel erg warm.

Toen zei ze: ‘Daarna is het ook voor ons tijd om afscheid te nemen, Jinna. En dan bedoel ik: écht afscheid. Zoals je weet doe ik de dingen niet halfslachtig.’

Mijn tante had wel vaker gedreigd dat ze Scharrie weg zou doen, of dat ik terug moest naar het tehuis, maar nu klonk het opeens bloedserieus. Het klonk alsof ze écht van plan was ons uit elkaar te halen, en blijkbaar had mijn verjaardag er iets mee te maken! Maar wat? Wanhopig probeerde ik te blijven nadenken, maar ik kreeg er niet echt de tijd voor. Tante Agaath schoof haar stoel naar achteren. Toen trok ze me door de keuken naar de achterdeur en duwde me naar buiten. Ik stribbelde niet tegen; ik keek naar de grindtegels, waar het gras tussen woekerde. Eventjes dacht ik dat ik een schaduw zag, dat ik opeens tóch een schaduw had! Eentje die op een hond leek... maar het was Scharrie, die langs ons heen glipte en die zich nu aan de rand van het terras in de haag verschool.

Achter me hoorde ik tante Agaath zeggen: ‘Ik was acht toen ik volledig ontwikkeld was! En ik deed het alleen, zonder hulp, in mijn torenkamertje. Maar jij... jį wordt vannacht dertien! Volgens mij ben je niks anders dan... *een hopeloos mens!* Hoe treurig is dat? Schaam je je niet, Jinna?’

Wat bedoelde ze? Waarvoor moest ik me schamen? Waarom was ik een hopeloos mens?

Ze wees naar de tegels, alsof het antwoord daar voor het oprapen lag.

‘Ben je zo boos omdat ik geen schaduw heb?’ flapte ik eruit.

Ze ontplofte. ‘Niet eens een begin! Nog geen muizenstaart! Wat moeten we met jou, als je niets laat zien? Daar is toch

niemand van onder de indruk? Zo hebben we niks aan je!’

Ik keek naar de plaats waar mijn schaduw had moeten zijn. Toen zag ik iets dat me nog nooit eerder was opgevallen. Mijn tante had wél een schaduw, maar eentje die niet bij haar paste! Hij had een andere vorm.

Ik knipperde met mijn ogen. Zag ik het nou goed?

Haar schaduw werd donkerder en het leek of hij groeide!

Achter me begon tante Agaath te lachen, maar het was geen vrolijke lach. De tegels werden nu zwart alsof er een pot inkt overheen was gegooid, een bom van inkt. Scharries schaduw verdween in het zwart, net als een stuk van de tuin en de muur van ons huis; alles werd donker om ons heen. Ik dacht dat ik moest overgeven en ik werd duizelig. Ik had het nu ook niet meer warm, maar juist heel koud. Ik was aan het flauwvallen, maar omdat ik dat nog nooit had meegemaakt, begreep ik niet wat er gebeurde. Ik voelde me net een ijsklontje dat bezig was te smelten in diep, zwart water.

Hoofdstuk 2

Waar is Scharrie?

Toen ik weer bijkwam, lag ik met al mijn kleren aan op bed. Het was stil in huis en de gordijnen voor mijn raam waren dicht. Ik deed het lampje op mijn nachtkastje aan. Tante Agaath had de moeite niet genomen om mijn schoenen uit te trekken.

Langzaam kwamen er flarden terug van wat er die middag was gebeurd. Hoe alles om me heen zwart was geworden. Mijn tantes hysterische gelach.

Toen dacht ik aan Scharrie en ik vloog overeind. *Waar was hij? Waarom lag hij niet op het matje naast mijn bed?* Tante Agaath had gezegd dat hij weg moest. Ze wilde hem terugbrengen naar zijn fokker. Maar dat mocht niet gebeuren! Ik wist opeens precies wat me te doen stond. We moesten vluchten, Scharrie en ik! Als we bij elkaar wilden blijven was dat onze enige kans.

Koortsachtig dacht ik na. Morgen, had mijn tante gezegd. Op de dag van mijn verjaardag zou ze hem gaan wegbrengen. Maar tante Agaath kon je niet vertrouwen.

In twee sprongen was ik bij de deur. In de hal en in de woonkamer was het donker. Scharrie zat hier niet, dat wist ik

meteen. Anders was hij wel naar me toe gekomen. Ik liep naar de keuken. Daar deed ik de deur naar de tuin open en tuurde naar buiten. ‘Scharrie,’ fluisterde ik.

Ik durfde niet te roepen, want het laatste wat ik wilde was dat mijn tante wakker zou worden. Nog een keer fluisterde ik zijn naam.

‘Scharrie! Waar ben je?’

Plotseling moest ik denken aan de eerste keer dat ik Scharrie zag. Mijn tante had me meegenomen om een hond te kopen. Dat was een verrassing, want ik dacht dat ze niet van dieren hield, maar tante Agaath kende een fokker die gespecialiseerd was in gevaarlijke honden. Zo’n hond wilde zij ook. Een hond die zó verschrikkelijk eng was dat alle mensen voortaan in een grote boog om haar heen zouden lopen.

Ik vond de fokker zélf ook nogal eng. Hij heette Harrie en hij had wit haar en een dunne, rechte snor. Hij stond te wachten toen we aan kwamen rijden en nam ons mee naar een kooi achter zijn huis. Daar zaten de honden. Ze gromden en blaften, maar mijn tante heeft dezelfde uitwerking op dieren als op mensen, en dus werden ze stil toen we dichterbij kwamen. Ze gingen liggen, en sommige jankten zachtjes.

Er was er maar eentje bij die niet jankte of ging liggen, en dat was Scharrie.

Als er iets engs gebeurt, verstijft hij en doet zijn ogen dicht. Hij denkt dat niemand hem zo kan zien. Het is zijn vaste truc, maar dat wisten we toen niet.

Je kon Scharrie onmogelijk mooi noemen, daarvoor zag hij er te krom en te rafelig uit. Ik vond hem eigenlijk ook niet griezelig, maar hij was wél heel erg groot, en dat terwijl hij nog maar een paar maanden oud was. Hij had een ruige, grijze vacht en gele ogen, net als een wolf. Van een afstand

leek hij ook echt een beetje op een wolf, maar van dichtbij deed hij me meer denken aan een zwerver die door de regen had gelopen en daarna in de wind was opgedroogd.

Ik dacht meteen: *die zou ik uitkiezen, die wil ik het liefst!* Maar ook al kende ik tante Agaath toen nog niet zo lang, ik wist al wel dat ze juist een andere hond zou nemen als ik dat liet merken.

Toen gebeurde het ongelooflijke: mijn tante wees naar Scharrie. Ik deed alsof het me niks uitmaakte, maar vanbinnen juichte ik. Het was een wonder dat ze hem uitkoos, echt een wonder. Misschien dacht ze wel dat hij was blijven staan omdat hij dapper was.

‘Hoe heet hij?’ vroeg ze.

‘Harrie,’ zei de fokker. ‘Ik noem alle honden naar mezelf, dan hoef ik niet steeds wat anders te bedenken. Wel zo makkelijk. En ze luisteren goed naar die naam. Ik heb ze perfect afgericht.’

Tante Agaath lachte hem in zijn gezicht uit. ‘Wat een idioot ben je toch! Wie noemt zijn honden nou naar zichzelf?’

‘Misschien kunnen we hem Scharrie noemen?’ zei ik voorzichtig. ‘Daar luistert hij dan vast ook wel naar, en het past bij hem. Hij heeft iets... scharrigs.’

Tante Agaath snoof. ‘Alles is beter dan Harrie.’

Daarna ging ze met de fokker naar zijn huis om de betaling te regelen. Ze bleven een tijd weg en ik hoorde ze binnen praten en lachen. Blijkbaar vond ze hem dus toch niet zo vervelend als ik dacht.

Een tijdje stond ik naar de grote, grijze hond te kijken. Toen deed ik iets dat mijzelf verbaasde: ik maakte de deur van de kooi open en ging naar binnen.

Veel honden was ik niet tegengekomen in mijn leven. In

het tehuis mochten we geen huisdieren hebben, maar op mijn school zat een jongen die een labrador had, en die vond ik heel lief. Een labrador was alleen wel iets anders dan de monsters in dit hok. Sommige hadden tanden als een autogrill, bij andere droop het kwijl uit hun bek. Er was er een bij die meer op een hyena leek dan op een hond. Toch wist ik op de een of andere manier dat zelfs die hyena me geen kwaad zou doen.

Rustig liep ik op de grijze hond af. Scharrie keek me aan met zijn gele ogen en het was of we elkaar al kenden. Ik kan het bijna niet uitleggen, maar het voelde alsof ik hem had teruggevonden. Alsof we elkaar kwijt waren geweest zonder dat we dat wisten. Maar hier was hij, en hier was ik, en ik wist zeker dat we allebei begrepen dat we bij elkaar hoorden, en dat we voortaan ook altijd samen zouden blijven.

Daar dacht ik aan, toen ik in het donker bij de achterdeur stond: aan die blik van Scharrie.

Zo zachtjes mogelijk deed ik de deur weer dicht. Ik ging op de koude keukenvloer zitten, sloeg mijn armen om mijn benen en legde mijn hoofd op mijn knieën.

Ik kon niet vluchten zonder Scharrie. Ik kon eigenlijk helemaal niks zonder hem. Dus zat er maar één ding op: ik moest hem vinden.